

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІВАНО-ФРАНКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
НАФТИ І ГАЗУ
ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ
ЗВО "ВІДКРИТИЙ МІЖНАРОДНИЙ УНІВЕРСИТЕТ РОЗВИТКУ ЛЮДИНИ
"УКРАЇНА" ДУБЕНСЬКА ФІЛІЯ**

**БІБЛІОПСИХОЛОГІЯ, БІБЛІОПЕДАГОГІКА,
БІБЛІОГРАФІСТИКА, БІБЛІОТЕРАПІЯ В ОСВІТІ:
ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА**

**Збірник тез доповідей
IV Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції**

20 квітня 2024 року

м. Мукачєво

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КАФЕДРА ФІЛОЛОГІЧНИХ ДИСЦИПЛІН ТА СОЦІАЛЬНИХ КОМУНІКАЦІЙ
ІВАНО-ФРАНКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ НАФТИ І ГАЗУ
КАФЕДРА ДОКУМЕНТОЗНАВСТВА ТА ІНФОРМАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ ЗВО «ВІДКРИТИЙ МІЖНАРОДНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ РОЗВИТКУ ЛЮДИНИ «УКРАЇНА» ДУБЕНСЬКА ФІЛІЯ
КАФЕДРА ІНФОРМАЦІЙНИХ ТА КОМП'ЮТЕРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

**БІБЛІОПСИХОЛОГІЯ, БІБЛІОПЕДАГОГІКА,
БІБЛІОГРАФІСТИКА, БІБЛІОТЕРАПІЯ В ОСВІТІ:
ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА**

**Збірник тез доповідей
IV Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції**

20 квітня 2024 року

**Мукачєво
2024**

Львівського університету. Серія «Книгознавство, бібліотекознавство та інформаційні технології». 2008. Вип. 3. С. 164–179 .

3. Демчук Н. Розвиток бібліопсихологічних вчень у контексті бібліотечно-інформаційної діяльності XXI ст...: інтер- і супервербальна бібліопсихологія як концепція гіпертексту. *Наукові праці Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського.* 2011. Вип. 29. С. 191-201. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/nrnbuimviv_2011_29_22. Дата звернення: 14.04.2024 р.

4. Зливков В.Л., Лукомська С.О., Федан О.В. Психодіагностика особистості у кризових життєвих ситуаціях. Київ: Педагогічна думка, 2016. 219 с.

УДК 028.8:024.5/.6-042.3:021.2(043.2)

Оксана ГОЛОВЧУК,

Олександр РУБАН

Мукачівський державний університет,
м. Мукачево

ВПЛИВ КНИГОТЕРАПІЇ НА ЕМОЦІЙНИЙ ІНТЕЛЕКТ ЧИТАЧА

Наука «Соціологія кризових станів» чітко тлумачить таке поняття, як хронічний стрес сучасної людини, оприлюднюючи вражаючі факти. Виявляється ми перебуваємо у стані стресу 77-93% часу доби. Стресовими подіями є не лише травми, катастрофи, серйозні труднощі, але і звичайна неуважність, емоційність та надмірна завантаженість, яка робить нас заручниками прокрастинації або фрустрації [1].

Проблематика криз в індивідуальному житті людини традиційно була в центрі уваги гуманітарної, а саме соціологічної та психологічної наукової думки, проте теоретичне вивчення передумов виникнення та факторів подолання криз аналізується з відносно недавніх пір. У зв'язку з цим необхідно зазначити, що питання надання психологічної допомоги населенню у різних життєвих ситуаціях в даний час все ще залишаються досить новими як для соціологів, так і для психологів. Актуальність цих досліджень в Україні зараз більше, ніж висока. Тому вивчення ефективних і доступних широкій аудиторії шляхів і технологій підвищення емоційного інтелекту, які є профілактикою кризовим станам, дуже важливе.

Давно відомий факт, що читання розвиває аналітичне мислення, а це, в свою чергу, дозволяє краще зрозуміти мотиви і поведінку іншої людини. І так само з'ясувати власні почуття та емоції. Журнал прикладної соціальної психології у 2014 р. опублікував результати дослідження про те, як читання «Гаррі Поттера» сприяло більш позитивному ставленню молодих британців та італійців до маргінальних груп населення, таких як, приміром, біженці [2]. Здатність літератури підвищувати наше розуміння емоцій інших людей емпірично довели соціологи Нової школи соціальних досліджень у 2013 р. Багаторічні спостереження за читацькою аудиторією та книжковими смаками людей дали наукові підстави стверджувати, що книготерапія є цілком реальною альтернативою психотерапії. Постійне «спілкування» з книжками, особливо, улюбленими та мотивуючими, справді допомагає у щоденній боротьбі з життєвими виснаженнями та випробуваннями.

Ще раніше, у 2012 р., вчені Університету штату Огайо поставили собі за мету дізнатися, яким є ефект читання художньої літератури, наприклад, романів, з гостросюжетними подіями. З'ясувалося, що натхненні прикладом сильних, позитивних героїв, ми заряджаємося завзяттям, вірою і любов'ю до світу. При цьому автори дослідження саме наголошують, що дія художньої літератури навіть більш ефективна, ніж тренінгових видань типу «Як досягти гармонії» чи «Як стати щасливим», у яких, як правило, пропонуються 7 чи 10 чудодійних кроків до успіху та душевного спокою. На відміну від цих швидких і легких «збірників рецептів для душі», художня література нічого конкретно не пропонує. Проте захопливі оповідання, життєві і близькі до реальності історії та пригоди головних героїв, з такими ж почуттями та побоюваннями, з одного боку, відволікають нас від власних перипетій, а з іншого, після них ми психологічно «перезапускаємося», оновлюємося і знову готові йти вперед.

Як зазначав Аристотель у своїй «Поетиці», поезія, – під якою він мав на увазі художню літературу в цілому, – важливіша за історію. Якщо історики вивчають, що сталося і коли, художня література дозволяє побачити, що могло би статися, розвиваючи таким чином нашу уяву, а також наше почуття моралі [3].

Книжка спонукає нас повірити у глибину і силу справжньої мудрості, красоту та естетику правильних стосунків. Літературні твори завжди ілюструють той факт, що не існує такої проблеми, з якою хтось би вже коли-небудь не впорався. Тому чудодійну силу книготерапії пропонують своїм клієнтам і психологи, і соціальні працівники, і бібліотекарі і коучі в усьому світі. За даними інформаційної служби «BBC Culture» Центр психологічної допомоги Алена де Боттона «Школа життя» (School of Life) у Лондоні офіційно працевлаштував кілька бібліотерапевтів. В їх числі і Елла Бертю і Сюзана Елдеркін, чия книга *The Novel Cure: An A-Z of Literary Remedies* («Зцілення романом: допомога літературою від А до Я») розповідає про те, як не допустити емоційного спаду та розчарування. В якості ліків саме пропонуються різні книги [2]. Причому читати можна будь-де і будь-коли, й не обов'язково тривалий період, але бодай одну чи, навіть, пів-сторінки.

Недарма кажуть, що все нове (а в даному контексті говоримо про бібліотерапію), є добре забутим старим. У Стародавній Греції над дверима бібліотек вішали табличку з надписом: «Ви зайшли до місця, де відбувається зцілення душі». Власне, в усі часи лікарі і медсестри психіатричних лікарень пропонували своїм підопічним будь-яку літературу: від Біблії й дорожніх заміток до трактатів давніми мовами. Офіційна медицина має чимало фактів значного покращення емоційного стану, або, навіть, зцілення людини.

Саме слово «бібліотерапія», як зазначено у Оксфордському словнику англійської мови, вперше було вжито у романі "Примарна книгарня" Крістофера Морлі, у 1920 р. А в якості медичного терміну слово «бібліотерапія» вперше включено до медичного словника Дорленда у 1941 р. Його зміст пояснюється, як «застосування книжок і процесу читання в лікуванні нервових хвороб» [4].

Отже, читаймо, підвищуймо свій соціальний інтелект – це наснажує працювати, досліджувати й популяризувати бібліотерапію.

Список використаних джерел

1. Зливков В. Л., Лукомська С. О., Федан О. В. Психодіагностика особистості у кризових життєвих ситуаціях. Київ : Педагогічна думка, 2016. 219 с.
2. Хефзіба Андерсон. BBC Culture. Чудодійна сила книготерапії. URL: https://www.bbc.com/ukrainian/vert_cul/2016/02/160205_vert_cul_can_you_read_yourself_happy_vr. Дата звернення: 16.04.2024.
3. Поетика. Арістотель. Стаття у Вікіпедії. URL: [https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9F%D0%BE%D0%B5%D1%82%D0%B8%D0%BA%D0%B0_\(%D0%90%D1%80%D1%96%D1%81%D1%82%D0%BE%D1%82%D0%B5%D0%BB%D1%8C\)](https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9F%D0%BE%D0%B5%D1%82%D0%B8%D0%BA%D0%B0_(%D0%90%D1%80%D1%96%D1%81%D1%82%D0%BE%D1%82%D0%B5%D0%BB%D1%8C)). Дата звернення: 16.04.2024.
4. Zaccaria, J. & Moses, H. (1968), Facilitating Human Development Through Reading: The Use of Biblio-Therapy in Teaching and Counseling, Stipes Publ. Co., Champaign, 250 p.

УДК 005.21:02-043.86(477)(043.2)

Ангеліна ГОЛЬЧА,
Лідія ПРОКОПОВИЧ
Мукачівський державний університет,
м. Мукачево

СТРАТЕГІЧНІ НАПРЯМКИ РОЗВИТКУ БІБЛІОТЕЧНОЇ СПРАВИ В УКРАЇНІ

Нині у період глобалізації та інформатизації значно посилюються зв'язки між різними сферами, а кожна галузь прагне модернізувати та осучаснити не тільки основні аспекти своєї діяльності, а й ставлення аудиторії до свого функціонування. Не виключенням є й бібліотечна сфера. Нині роль бібліотеки у сучасному світі значно змінилася порівняно із попередніми етапами розвитку бібліотечної справи в світі. На сьогодні бібліотека це вже не просто книгосховище, а комунікаційний центр, де відвідувачі можуть знайти студії та гуртки за інтересами, а також розвивати свої таланти. У той же час бібліотеки ХХІ століття це стильні приміщення, із дизайнерськими рішеннями, яскравим фасадом, що мають свою символіку та айдентику. Станом на 11.06.2020 р. в Україні налічувалося 15 656 бібліотек. З них лише 29% мають комп'ютери, з яких 23,28% мають WI-FI доступ, а 6% мають оптичне підключення. При цьому тільки у Києві 90% бібліотек підключені до мережі «Інтернет» [1]. Наведені вище статистичні дані свідчать про те, що сучасні бібліотеки попри активну на сьогодні інформатизацію та комп'ютеризацію, не здатні забезпечувати потреби всіх користувачів.

Концепція розвитку бібліотечної справи України (від 12 лютого 2013 р.) акцентує увагу на цифровізації бібліотечної сфери, формуванні сучасного соціокультурного образу бібліотеки шляхом адаптації її діяльності до умов інформаційного суспільства [2]. Згідно Закону України «Про бібліотеки і бібліотечну справу», державна політика у сфері бібліотечної справи реалізовується шляхом надання прав громадянам на бібліотечне обслуговування, забезпечення загальної доступності до інформації та

ЗМІСТ

Абельчакова Н. Особливості спілкування бібліотечного працівника і користувача бібліотеки	5
Білак О., Прокопович Л. Соціокультурна роль книги в публічному просторі Мукачівської міської центральної бібліотеки імені Олександра Духновича	7
Бузаші М., Веремчук О. Бібліотека як інформаційно-освітній центр	9
Веремчук О., Гасуляк С. Вебсайт бібліотеки ЗВО як інструмент інформаційного обслуговування користувачів	11
Веремчук О., Мещанінов А. Документний фонд як основа функціонування бібліотек	14
Веремчук О., Чмига В. Комплектування фондів бібліотек для дітей: проблеми надходження та вибуття	17
Гарапко В., Алмашій К. Використання нормативних документів ЮНЕСКО для етичного використання даних корінних народів штучним інтелектом	19
Гладиш С., Трачук Л. Архівування образотворчих документів	21
Головчук О. В. Історичний контекст бібліопсихології: психологічне сприйняття та значущість книги	23
Головчук О., Рубан О. Вплив книготерапії на емоційний інтелект читача	26
Гольча А., Прокопович Л. Стратегічні напрямки розвитку бібліотечної справи в Україні	28
Горпенюк М., Даниленко М. Сучасна бібліотека як поліфункціональний культурний комплекс	31
Гриценко І. Діджиталізація як основа діяльності сучасних бібліотек	33
Даниленко М. Бібліотерапія як один з методів психологічної реабілітації військових ...	36
Даниленко М., Федорук С. Цифровізація бібліотек та її соціокультурне значення	38
Демчина Л. Тенденції сучасного розвитку бібліотек ЗВО	40
Кампов Н. Становлення бібліотекознавства як науки.....	42
Качур О., Мовчан К. Бібліотерапія у вищій освіті: роль бібліотек	44
Купрунець М. Роль бібліотеки в соціалізації молоді з інвалідністю (з досвіду Рівненської обласної бібліотеки для молоді)	46
Лемак О. Українські письменники Закарпаття (20-30-ті рр. ХХ століття): роль бібліотечної педагогіки	49
Малець О., Малець Н., Бабинець М. Роль бібліотерапії в діяльності Союзу визволення України у роки Першої світової війни	51
Матвійчук О. Безпечне освітнє середовище у бібліотеці: огляд інформаційних ресурсів	54
Митничук Д., Постельжук О. Штучний інтелект на допомогу бібліотекарям	56
Мовчан К., Вишневська А. Бібліотека як платформа інтелектуального розвитку.....	58
Мовчан К., Власенко В. Бібліотека як освітній простір: розкриття можливостей для здобувачів вищої освіти	60
Мовчан К., Сабов А. Бібліотерапія в дошкільній педагогіці: перспективи та застосування	61
Моргун А. Мультимедійні засоби в бібліотечно-педагогічній діяльності: інтерактивність та відкриття нових можливостей для освіти та розвитку	63
Моргун А., Гусак Е.-О. Бібліотерапія як форма літературного лікування	66
Моргун А., Петрова А. Вплив читання на емоційний стан	69
Моргун А., Шершун Я. Психологічні аспекти читання та його вплив на розвиток особистості: роль бібліотек у підтримці психічного здоров'я людини	72

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>